

හැඳින්වීම

කොවිඩ් - 19 ව්‍යාප්තියේ ආර්ථික බලපෑම

2019 අවසානයේදී මතුවූ කොවිඩ් 19 ගෝලීය සෞඛ්‍ය අර්බුදය හේතුවෙන් ඇතිවූ සමාජීය සහ ආර්ථික ප්‍රතිච්ඡාදන මගහරවා ගැනීම සඳහා නොයෙකුත් රටවල් නව උපායමාර්ග සහ ආර්ථික ක්‍රියාමාර්ග හඳුන්වා දෙන ලදී. කොවිඩ්19 ව්‍යාප්තියත් සමඟම ගත් සංවරණ සීමා පැනවීම නිසා දේශ සීමා අතර මිනිසුන්ගේ සහ භාණ්ඩවල සංචරණය සීමා වූ අතර ලොව පුරා ආර්ථික සහ වෙළඳ කටයුතු අඩාල වූ අතර සෘජු විදේශ ආයෝජන සහ ප්‍රේෂණවල අඩු වීම නිසා නැගී එන රටවල ආර්ථිකයන්ටද අහිතකර ලෙස බලපෑන ලදී. එබැවින්, කොවිඩ්19 වෛරස් ආසාදන ලොව පුරා තව තවත් වාර්තා වෙමින් එය තවදුරටත් පැතිරයාමේ අවදානම තුළ ගෝලීය දළ දේශීය නිෂ්පාදිතය (GDP) සීඝ්‍ර ලෙස පහත වැටීම නිසා ආර්ථිකයන් යථා තත්වයට පත්වීම අපේක්ෂිතයන්ට වඩා මන්දගාමී විය හැක. මෙවැනි පසුබිමක කොවිඩ්19 ව්‍යාප්තියේ අවිනිශ්චිතතාව සහ දීර්ඝ ස්වභාවය අනුව බැංකු ඇතුළු පුද්ගලයින් සහ ව්‍යාපාරික ආයතන තම ව්‍යාපාර මෙහෙයුම් ‘නව සාමාන්‍යයට’ (new normal) අනුවර්තනය කළ යුතු වේ.

බැංකු අංශයට ඇති බලපෑම

කොවිඩ් 19 ව්‍යාප්තිය හේතුවෙන් ණය ගැනුම්කරුවන්ගේ ආදායම් සහ ඉපැයීමේ ධාරිතාවන් අහිතකර ලෙස බලපෑමට ලක්වී ඇති නිසා ඔවුන්ට තම ණය ආපසු ගෙවීම අසීරු වී ඇත. එලෙසම, ඇතැම් ණය ගැනුම්කරුවන්ගේ ණය ආපසු ගෙවීමේ හැකියාව දිගු කාලීනව පිරිහීමට ලක්විය හැකි නිසා බැංකු අංශයේ ණය ගුණාත්මකභාවය, ආර්ථිකය යථා තත්වයට පත්වීමේ ස්වභාවය හා වේගය මත රඳා පවතී. එබැවින්, කොවිඩ්19 ව්‍යාප්තිය මගින්, බැංකු වල ණය වර්ගීකරණය, අපේක්ෂිත ණය හානි (expected credit losses), ප්‍රතිපාදන (provisioning), ණය අවදානම් බර තැබීම (credit risk weightings) සහ ප්‍රාග්ධනය කෙරෙහි ඇති කරන බලපෑම තක්සේරු කිරීම අපහසු වී ඇත.

රජයන් සහ නියාමන බලධාරීන් විසින් බැංකු වෙත ණය ගැනුම්කරුවන්ට ණය ගෙවීම් කල් දැමීම සහ ණය සහන ලබා දීම අනිවාර්ය කිරීම හෝ දිරි ගැන්වීම නිසා පොලී සහ මූලික මුදල් ආපසු ගෙවීම ප්‍රමාදවීම හේතුවෙන් බැංකුවල මුදල් ප්‍රවාහ සහ ද්‍රවශීලතා තත්වයන් කෙරෙහි අහිතකර බලපෑම් ඇති විය හැක. එබැවින්, අඩු ආදායම් ප්‍රවාහ සහ ඉහළ අලාභ බැංකුවල ලාභදායීත්වයට අහිතකර ලෙස බලපානු ඇති අතර ප්‍රාග්ධන අනුපාත ද අඩු කරනු ඇත.

ඩිජිටල් බැංකු මාධ්‍ය සහ සේවාවලට පාරිභෝගිකයින් මාරු වීම සමඟ විවිධ වංචනික පාර්ශවයන් විසින් වංචා, අපරාධ සහ නීති විරෝධී ක්‍රියාවන් සඳහා අවස්ථා හඳුනා ගැනීම මගින් පාරිභෝගිකයන් මූල්‍ය අපරාධ හෝ විෂමාචාරයේ ගොදුරු බවට පත්වීම නිසා බැංකුවලට නීතිමය අවදානම් ඇති කළ හැකිය. බැංකු ඇතුළු බොහෝ ආයතන ‘නව සාමාන්‍යය’ තුළ නිවසේ සිට වැඩ කිරීම, දුරස්ථ වැඩ පිළිවෙලවල්, වැඩ මුර (duty shifts), නම්‍යශීලී රාජකාරි කාලයන් (flexible hours) වැනි නම්‍යශීලී වැඩ පිළිවෙලවල් වෙත යොමු වී ඇත. කෙසේවෙතත්, නිවසේ සිට වැඩ කිරීමේ ක්‍රියාමාර්ග මගින් තොරතුරු හා දත්ත සුරක්ෂිතතාව, අභ්‍යන්තර හා බාහිර වංචා, සයිබර් පහරදීම්, අභ්‍යන්තර ජාලගත ධාරිතාව (internal network capacity), මුදල් විශුද්ධීකරණය (AML) සහ ඔබේ ගනුදෙනුකරු දැනගැනීමේ (KYC) අවශ්‍යතා වැනි පාලන යාන්ත්‍රණ කෙරෙහි අහිතකර බලපෑම් ඇති කළ හැක.

“නව සාමාන්‍යයට” ගැලපෙන පරිදි ක්‍රියාත්මක කර ඇති නියාමන පියවරයන්

බැංකු අංශයේ ආරක්ෂාව හා ස්ථායීතාව තහවුරු කරමින් කොවිඩ් 19 ව්‍යාප්තිය නිසා පීඩාවට පත් වූ පුද්ගලයන්ට සහ ව්‍යාපාරවලට සහාය වීම සඳහා බැංකුවලට පහසුකම් සැලසීම සඳහා ලොව පුරා නියාමන හා අධීක්ෂණ බලධාරීන් විවිධ වූ නියාමන ක්‍රියාමාර්ග ක්‍රියාත්මක කර ඇත. ආර්ථිකයට ණය සැපයීම පහසු කිරීම සඳහා ලොව නියාමන හා අධීක්ෂණ ආයතන කිහිපයක් විසින් අනුගමනය කරනු ලබන නියාමන ක්‍රියාමාර්ග පහත වගුවේ දක්වා ඇත.

සංඛ්‍යා සටහන ව.ස. 8.1

නියාමන හා අධීක්ෂණ ආයතනයන් විසින් අනුගමනය කරනු ලබන නියාමන ක්‍රියාමාර්ග

රට	රජයේ ඇපකර	ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතා	වත්කම් වර්ගීකරණය	අපේක්ෂිත ණය හානි සඳහා වෙන් කිරීම්	ලාභාංශ සහ වෙනත් ගෙවීම්
ඕස්ට්‍රේලියාව	ඔව්	සංරක්ෂක භාවිතා කිරීමට දිරිගැන්වීම	නව මග පෙන්වීම්	-	සීමා කිරීමට අපේක්ෂිතයි
කැනඩාව	ඔව්	දේශීය ස්ථායීතා සංරක්ෂක පහළ දැමීම, සංරක්ෂක භාවිතා කිරීමට දිරිගැන්වීම	නව මග පෙන්වීම්	නව මග පෙන්වීම්, සංක්‍රාන්ති විධිවිධාන	වැඩි වීම් නැවැත්වීමට අපේක්ෂිතයි
යුරෝපානු සංගමය	ඔව්*	ආර්ථික චක්‍රයට ප්‍රතිවිරුද්ධව ගොඩ නැගිය යුතු ප්‍රාග්ධන ස්චාරක්ෂකය [Countercyclical Capital Buffer (CCyB)] මුදා හැරීම සහ සංරක්ෂක භාවිතා කිරීමට දිරිගැන්වීම	නව මග පෙන්වීම්	හඳුන්වාදීම නව මග පෙන්වීම්	සීමා කිරීමට අපේක්ෂිතයි
ඉන්දියාව	ඔව්	ප්‍රාග්ධන සංරක්ෂණ ස්චාරක්ෂකයේ (Capital Conservation Buffer) අවසාන ඉහළ දැමීම කල් දැමීම	නව මග පෙන්වීම්	-	සීමා කිරීමට අපේක්ෂිතයි
ජපානය	ඔව්	සංරක්ෂක භාවිතා කිරීමට දිරිගැන්වීම	ඇතැම් ණය සඳහා අවදානම් බර තැබීම වෙනස් කිරීම	-	-
මැලේසියාව	ඔව්	සංරක්ෂක භාවිතා කිරීමට දිරිගැන්වීම	ආපසු ගෙවීමේ ආධාර වැඩසටහන්වලට අදාළ වන ප්‍රාග්ධන සහ ගිණුම්කරණ නීති අර්ථ නිරූපණයන් පිළිබඳ පැහැදිලි කිරීම	නව මග පෙන්වීම්	-
තායිලන්තය	ඔව්	-	ණය ගැනුම්කරුවන්ගේ වර්ගීකරණය පිළිබඳ රෙගුලාසි ලිහිල් කිරීම	ණය හානි ප්‍රතිපාදන නීති ලිහිල් කිරීම	සීමා කිරීමට අපේක්ෂිතයි
එක්සත් රාජධානිය	ඔව්	ආර්ථික චක්‍රයට ප්‍රතිවිරුද්ධව ගොඩ නැගිය යුතු ප්‍රාග්ධන ස්චාරක්ෂකය (CCyB) මුදා හැරීම සහ සංරක්ෂක භාවිතා කිරීමට දිරිගැන්වීම	නව මග පෙන්වීම්	නව මග පෙන්වීම්	සීමා කිරීමට අපේක්ෂිතයි
එක්සත් ජනපදය	ඔව්	සංරක්ෂක භාවිතා කිරීමට දිරිගැන්වීම සහ අතිරේක තෝලන අනුපාතය වෙනස් කිරීම	නව මග පෙන්වීම්, සීමිත ණය අර්ථ දැක්වීම	කල් දැමීම් සඳහා විකල්ප ලබා දීම, සංක්‍රාන්ති විධිවිධාන දීර්ඝ කිරීම	විවක්ෂණශීලී තීරණ අපේක්ෂා කිරීම, ස්වයංක්‍රීය සීමාවන් සුමට කිරීම

(*) සමහර රටවල් වල කොන්දේසි වෙනස් වේ

මූලාශ්‍ර: එෆ්එස්අයි සංකීර්ණ: කොවිඩ් 19 වසංගතයට නියාමන ප්‍රතිචාර, මලයාසියාවේ මහ බැංකුව (Bank Negara Malaysia), තායිලන්ත මහ බැංකුව (Bank of Thailand) සහ ඉන්දියානු සංචිත බැංකුවේ (Reserve Bank of India) වෙබ් අඩවි

බලපෑමට ලක්වූ ණය ගැනුම්කරුවන්ට සහන සැලසීම සඳහා ණය ඇපකර යෝජනා ක්‍රම (Credit guarantee schemes) ඇතුළු ණය තාවකාලික අත්හිටුවීම් නියාමකයින් විසින් හඳුන්වා දී ඇත. මෙම ක්‍රියාමාර්ග මගින් බැංකු හා ණය ගැනුම්කරුවන්ට ප්‍රයෝජනවත් වන අයුරින් ණය පහසුකම් නැවත සකස් කිරීමට හෝ ප්‍රතිව්‍යුහගත කිරීමට ඉඩ ලබා දී ඇති අතර, එමගින් මුදල් ප්‍රවාහ දුෂ්කරතා ඇති ණය ගැතියන්ගේ ණය පැහැර හැරීම් අවම කොට ඔවුන්ගේ ව්‍යාපාර කටයුතු යථා තත්ත්වයට පත් කිරීමට සිදුවනු ඇත. ඒ අනුව ලොව පුරා විවිධ නියාමන ආයතන විසින් ණය නැවත වර්ගීකරණය සඳහා කොන්දේසි පිළිබඳව වඩා නම්‍යශීලී අර්ථකථන ලබා දීමෙන් බැංකු වල වත්කම් වල ගුණාත්මකභාවය තක්සේරු කිරීමට මග පෙන්වීමක් ලබා දී ඇත.

බාසල් III රාමුව වැනි ගෝලීය ප්‍රමිතීන් වල ඇති ආර්ථිකය යහපත් කාලවලදී රැස් කර ඇති සංරක්ෂක, එනම් ආර්ථික වක්‍රයට ප්‍රතිවිරුද්ධව ගොඩ නැගිය යුතු ප්‍රාග්ධන ස්චාරක්ෂකය (CCyB) සහ ප්‍රාග්ධන සංරක්ෂණ ස්චාරක්ෂකය (Capital Conservation Buffer) පහතට දැමීමට ඇති නම්‍යශීලීභාවය, නියාමකයින් විසින්, බැංකුවලට අදාළ අවම නියාමන අවශ්‍යතා උල්ලංඝනය නොවන සේ කොවිඩ්19 ව්‍යාප්තිය නිසා ඇතිවූ පාඩු අවශෝෂණය කර ගනිමින් ණය වර්ධනයට අවකාශය නිර්මාණය කිරීමට සහ මූර්ත ආර්ථික කටයුතු සඳහා ප්‍රධාන බැංකු පහසුකම් සැපයීමට භාවිතා කර ඇත. තවද, බැංකු වලට ද්‍රවශීලතාවය සැපයීම සඳහා බාසල් III රාමුව යටතේ මාර්ගෝපදේශයන්ට අනුකූලව ද්‍රවශීලතා සංරක්ෂක එනම් ද්‍රවශීලතා ආවරණ අනුපාතය (Liquidity Coverage Ratio) සහ ශුද්ධ ස්ථායී අරමුදල් අනුපාතය (Net Stable Funding Ratio) 100% ට වඩා පහත දැමීමටද පියවර ගෙන ඇත.

බැංකුවල ප්‍රාග්ධන මට්ටම් සුරැකීමට සහ බැංකුවලට ආර්ථික කටයුතු සඳහා සහාය වීම සඳහා නම්‍යශීලී බවක් ලබා දීමට බොහෝ නියාමන ආයතන විසින් ප්‍රාග්ධන බෙදාහැරීම් සහ බැංකුවල අභිමතය පරිදි ගෙවීම් සඳහා තාවකාලික සීමාවන් පනවා ඇත. තවද, ඇතැම් නියාමකයින් විසින් බැංකුවල නියාමන හා අනුකූලතා ලිහිල් කිරීම සඳහා ඇතැම් නියාමන ප්‍රමිතීන් සහ / හෝ සංක්‍රාන්ති විධිවිධාන එනම් බාසල් III ක්‍රියාත්මක කිරීම, ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතා සහ ගිණුම්කරණ නීති ක්‍රියාත්මක කිරීම කල් දමා ඇත.

අධීක්ෂණ ධාරිතාව: “නව සාමාන්‍ය” හි අධීක්ෂණ ක්‍රියාවලි සහ ක්‍රියා පටිපාටි

කොවිඩ් 19 ව්‍යාප්තිය නිසා බැංකු අංශයේ අවදානම් වැඩිවීම, එමගින් ඇති වූ සංචරණ සීමා කිරීම් සහ සමාජ දුරස්ථභාවය පවත්වා ගැනීමේ අවශ්‍යතාවය හේතුවෙන් අධීක්ෂණ ධාරිතාවයට ඇතිවූ බලපෑම් සමඟ එතැන් අධීක්ෂණය සහ බැංකු කළමනාකාරිත්වය සමඟ මුහුණට මුහුණලා රැස්වීම් පැවැත්වීම සීමා කර ඇත. එබැවින් මෙම සීමාවන්ට පිළියම් යෙදීම සඳහා වඩාත් තීව්‍ර අඛණ්ඩ

අධීක්ෂණය සහ සෝදිසි කිරීම වැනි විකල්ප ක්‍රම අනුගමනය කර ඇත. ඒ අනුව, දැනට පවතින දත්ත ලබා ගැනීමේ/ ආකෘති යාවත්කාලීන කරමින් වඩාත් විස්තරාත්මක දත්ත වැඩි වාර ගණනකින් වාර්තා කිරීම හා අඛණ්ඩ අධීක්ෂණ අවශ්‍යතා සඳහා සහාය වීමට අවශ්‍යතා මත තොරතුරු වාර්තා කිරීමේ ආකෘති වැඩි දියුණු කිරීමද බැංකු විසින් කළ යුතු වේ. තවද, වත්කම්වල ගුණාත්මකභාවය, ප්‍රාග්ධන ප්‍රමාණවත් බව, ද්‍රවශීලතා ව්‍යුහය සහ බැංකුවල මෙහෙයුම් කටයුතු වල ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව වැනි කොවිඩ්19 ව්‍යාප්තිය නිසා මතුවන අවදානම් මත ඇති වූ අධීක්ෂණ ප්‍රමුඛතා අඛණ්ඩව නැවත තක්සේරු කිරීමට නියාමකයින් විසින් පියවර ගෙන තිබේ. මෙමගින් බැංකුවල ඔරොත්තු දීමේ හැකියාව සහතික කිරීම සඳහා ආරක්ෂණ ක්‍රියාමාර්ග සහ ස්චාරක්ෂක වල ප්‍රමාණවත් බව තහවුරු කිරීම සිදුවේ. කොවිඩ්19 ව්‍යාප්තියෙන් පසු එක් එක් බැංකුවල මෙන්ම බැංකු අංශයේම ණය ලබා දීම්, ද්‍රවශීලතා මට්ටම්, ප්‍රාග්ධනය සහ නුබුන්වත් බවට ඇති බලපෑම් විවිධ අවස්ථා පරාසවල තක්සේරු කිරීමට අධීක්ෂණ බලධාරීන් විසින් ආතති පරීක්ෂණ (Stress Testing) සිදු කරනු ලැබේ. තවද, අවශ්‍ය නම් ඉක්මණින් ක්‍රියාත්මක කළ හැකි ප්‍රතිසාධන විකල්ප හඳුනා ගැනීම උදෙසා අර්බුද කළමනාකරණයට අත්‍යවශ්‍ය මෙවලම් වන ප්‍රතිසාධන සැලසුම් (Recovery Plans) සමාලෝචනය කර ශක්තිමත් කිරීමට නියාමකයින් විසින් බැංකුවලට නියම කර ඇත.

සංචරණ සීමා හේතුවෙන් එතැන් අධීක්ෂණය සීමා කර ඇති හෙයින්, අවශ්‍ය තොරතුරු ලබා ගැනීම සඳහා අතථ්‍ය සන්නිවේදන ක්‍රම (Virtual Communication Modes) හරහා අදාළ බැංකු වල කළමනාකාරිත්වය හා නිලධාරීන් සමඟ සන්නිවේදනය පවත්වාගෙන යාමට නියාමන බලධාරීන් පියවර ගෙන තිබේ. තවද, නියාමන ආයතන විසින් ‘නව සාමාන්‍යය’ තුළ සමාජ දුරස්ථ අවශ්‍යතා පිළිපැදීමේ අවශ්‍යතාවය සැලකිල්ලට ගනිමින් අධ්‍යක්ෂ මණ්ඩලය, ජ්‍යෙෂ්ඨ කළමනාකාරිත්වය සහ බැංකු කාර්ය මණ්ඩලය සමඟ පුද්ගල රැස්වීම්වලට වඩා අතථ්‍ය (Virtual) රැස්වීම් පැවැත්වීමට යොමු වී තිබේ.

කොවිඩ් - 19 ව්‍යාප්තිය හමුවේ ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් අනුගමනය කරන ලද නියාමන හා අධීක්ෂණ පියවර

නියාමන ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම

කොවිඩ්19 ව්‍යාප්තිය නිසා සංචරණ සීමා පැවති කාල සීමාව තුළ අහිතකර ලෙස පීඩාවට පත් වූ ව්‍යාපාරිකයින්ට සහ පුද්ගලයන්ට ඇතිවූ දුෂ්කරතා මඟහරවා ගැනීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් ණය සහන කාලයක් ලබා දීම, සහනදායී පොලී අනුපාත යටතේ ණය පහසුකම්

සැපයීම සහ ණය ඇපකර යෝජනා ක්‍රම යන විවිධ සහන ක්‍රියාමාර්ග සපයන ලදී. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් බලපත්‍රලාභී බැංකු මගින් ආර්ථිකයට ණය ප්‍රවාහ සැපයීම පහසු කිරීම සඳහා නම්‍යශීලී බවක් ලබා දීමට දේශීය වශයෙන් පද්ධතිමය වැදගත්කමක් සහිත බැංකු (Domestic Systemically Important Banks) සහ එසේ නොවන බැංකු ආර්ථිකය යහපත් කාලවලදී ගොඩනැගූ ප්‍රාග්ධන සංරක්ෂණ ස්ථාවරත්වයන් පහත දැක්වීමට අවසර ලබා දීම, අක්‍රීය ණය වර්ගීකරණය ලිහිල් කිරීමට ඉඩ දීම, කොන්දේසි වලට යටත්ව රුපියල්වලින් විදේශ මුදල් ණය අයකර ගැනීමට අවසර දීම, බලපත්‍රලාභී බැංකු විසින් අවම ප්‍රාග්ධන අවශ්‍යතා වැඩි දියුණු කිරීම 2020 අග සිට 2022 අවසානය දක්වා කල් දැමීම, ව්‍යවස්ථාපිත ද්‍රවශීලී වත්කම් අනුපාතය (Statutory Liquid Assets Ratio) ගණනය කිරීම සඳහා කොන්දේසි වලට යටත්ව ඇතැම් වත්කම් ද්‍රවශීලී වත්කම් ලෙස සැලකීමට අවසර දීම වැනි සුවිශේෂී නියාමන ක්‍රියාමාර්ග ක්‍රියාත්මක කරන ලදී.

තවද වැඩිදියුණු කරන ලද සුපරීක්ෂණය සහ නිරන්තර වාර්තාකරණයට යටත්ව, බලපත්‍රලාභී බැංකු වල ද්‍රවශීලතා ආවරණ අනුපාතය සහ ශුද්ධ ස්ථායී අරමුදල් අනුපාතය සඳහා වන අවම අගය 2020 ජුනි 30 දක්වා කාලයක් සඳහා 90% දක්වා අඩු කරන ලදී. හදිසි ණය සහ අත්තිකාරම් රාමුව යටතේ පිළිගත හැකි ඇපකර සහ ද්‍රවශීලතා පුරෝකථනයන් මත පදනම්ව අවශ්‍ය නම් බලපත්‍රලාභී බැංකුවලට ද්‍රවශීලතා අවශ්‍යතාවයන් රුපියල්වලින් ලබා ගැනීමට අවසර දෙන ලදී. සුදුසු ද්‍රවශීලතා මට්ටමක් පවත්වා ගැනීම සහ බැංකු විසින් මුදල් ප්‍රවාහයන් දුරදර්ශීව කළමනාකරණය කිරීම සහතික කිරීම සඳහා බලපත්‍රලාභී බැංකුවල අභිමතය පරිදි සිදු කරන ගෙවීම් තාවකාලිකව සීමා කරමින් බැංකු පනත් විධාන නිකුත් කරන ලදී. තවද, ප්‍රාග්ධන වියදම් දැරීමේදී විවක්ෂණශීලීව කටයුතු කිරීමටත්, අත්‍යවශ්‍ය නොවන වියදම් දැරීමෙන් හැකි තාක් වැළකී සිටින ලෙසටත් බලපත්‍රලාභී බැංකුවලට දන්වන ලදී. ඒ අනුව, බලපත්‍රලාභී බැංකු විසින් මෙම ලිහිල් කිරීම් තම ගනුදෙනුකරුවන්ට හා ආර්ථිකයට සහයෝගය දැක්වීමේ අරමුණින් ලබා ගනු ඇතැයි අපේක්ෂා කරන අතර, එමගින් ලැබෙන ප්‍රතිලාභවලින්, බැංකු අංශයේ ඔරොත්තු දීමේ හැකියාවද වර්ධනය වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කෙරේ.

කොවිඩ්19 ව්‍යාප්තියේ බලපෑම හේතුවෙන් විනිමය අනුපාතය හා මූල්‍ය වෙලඳපොළවල ඇති ආතතිය ලිහිල් කිරීම සඳහා අපනයන ආදායමෙන් අපනයන ණය පහසුකම් පියවා ගත හැකි උපරිම කාල සීමාව නැවත කළ දින සිට දින 180 දක්වා දීර්ඝ කිරීම සහ අදාළ බැංකු විසින් ඇතැම් අත්‍යවශ්‍ය නොවන ආනයන හා විදේශ මුදල් ආයෝජන සීමා කිරීමට පියවර ගන්නා ලෙස දැනුම් දෙමින් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් බැංකු පනත් විධාන නිකුත් කරන ලදී.

පුවත්පත් නිවේදන නිකුත් කිරීම, කොවිඩ්19 සහන ක්‍රියාමාර්ග පිළිබඳ තොරතුරු සැපයීම සඳහා ශ්‍රී ලංකා

මහ බැංකු වෙබ් අඩවියේ විශේෂිත වෙබ් පිටුවක් පිහිටුවීම සහ මහජනයා සඳහා අතරා අධ්‍යාපන සම්මන්ත්‍රණ (Virtual Educational Seminars) පැවැත්වීම වැනි විවිධ ක්‍රියාමාර්ග තුළින් කොවිඩ්19 ව්‍යාප්තිය අතරතුරදී ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව අනුගමනය කරන ලද නියාමන ක්‍රියාමාර්ග පිළිබඳව මහජනයා දැනුවත් කිරීමට ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් පියවර ගන්නා ලදී. තවද, කොවිඩ්19 ව්‍යාප්තිය තුළදී බැංකු ක්‍රියාකාරකම් ආරක්ෂිතව හා ඩිජිටල් මාධ්‍යය ඔස්සේ ලබා ගැනීම පිළිබඳව මහජනතාව දැනුවත් කරන රූපමය පෝස්ටරයක් ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකු වෙබ් අඩවියේ සහ සමාජ මාධ්‍යවල ප්‍රදර්ශනය කරන ලද අතර එය බලපත්‍රලාභී බැංකු වෙතද ලබා දෙන ලදී. මෙම පෝස්ටරය මගින් වංචා සම්බන්ධයෙන් සුපරීක්ෂාකාරී වීමටද සාමාන්‍ය ජනතාවගේ අවධානය යොමු කරන ලදී.

එතැන් හා අඛණ්ඩ අධීක්ෂණයට අදාළව අනුගමනය කල අධීක්ෂණ පියවර

කොවිඩ්19 ව්‍යාප්තිය ආරම්භයේ මුල් අවදියෙන් පසු බලපත්‍රලාභී බැංකු වෙත අධීක්ෂණ ගැටළු විසඳීම සඳහා ලබා දුන් කාල නියමයන් නැවත සකස් කරන ලදී. ඒ අනුව 2020 මැයි 31 වන විට විසඳිය යුතු අධීක්ෂණ ගැටළුවල බරපතලකම අනුව එම ගැටළු විසඳීම සඳහා කාලය දීර්ඝ කරන ලදී. තවද, ව්‍යවස්ථාපිත වාර්තාකරණයන් (Statutory Returns) බැංකු අධීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුවට ඉදිරිපත් කිරීමේ කාලය සති දෙකකින් දීර්ඝ කළ අතර කාර්තුමය මූල්‍ය ප්‍රකාශන ප්‍රකාශයට පත් කිරීම මාසයකින් දීර්ඝ කරන ලදී.

සංවරණ සීමා පැවති කාල සීමාව තුළ, බලපත්‍රලාභී බැංකුවල එතැන් පරීක්ෂණ තාවකාලිකව නවතා දමා, විද්‍යුත් තැපෑලෙන් සහ වෙනත් විද්‍යුත් මාධ්‍යයන් හරහා සුරක්ෂිතව (මුරපදයෙන් ආරක්ෂිත) ලබාගත් තොරතුරු මත පදනම්ව දුරස්ථ පදනමින් බලපත්‍රලාභී බැංකුවල පරීක්ෂණ සිදු කරන ලදී. මෙම කාල සීමාවේදී බැංකු වෙතින් නිරන්තර තොරතුරු හා වාර්තා ලබා ගැනීම තුළින් බැංකු වල සුරක්ෂිත බව හා ශක්තිමත් බව තහවුරු කිරීම සඳහා අඛණ්ඩ අධීක්ෂණය තවදුරටත් ශක්තිමත් කරන ලදී.

බැංකු වල පෙර අධීක්ෂණ අවශ්‍යතා නිවැරදි කිරීමේ තත්වය, අභ්‍යන්තර පාලනයන්, වසංගතයට ප්‍රතිචාර වශයෙන් බැංකුව විසින් ගනු ලැබූ ක්‍රියාමාර්ග වල ස්වභාවය, ප්‍රමාණය සහ එහි බලපෑම පිළිබඳ අභ්‍යන්තර ඇගයීම් පිළිබඳ විස්තර සමාලෝචනය කිරීම වෙනද අවධානය යොමු කරමින් ඇදිරි නීතිය ඉවත් කිරීමෙන් පසුව එතැන් පරීක්ෂණ නැවත ආරම්භ කරන ලදී. බැංකු අධීක්ෂණ නිලධාරීන්ට බලධාරීන් විසින් ප්‍රකාශයට පත් කරන ලද සෞඛ්‍ය මාර්ගෝපදේශ දැඩි ලෙස පිළිපැදීමටත්, ඉදිරිපෙල බැංකු සේවකයින් සමඟ මුහුණට මුහුණ ලා සිදු කරන ක්‍රියාකාරකම් සීමා කිරීමටත් උපදෙස් දෙන ලදී. සෞඛ්‍ය මාර්ගෝපදේශ පිළිපැදීමට සහ කොවිඩ්19 වෛරසය වැළඳීමේ හැකියාව

අවම කිරීමේ අවශ්‍යතාවය සැලකිල්ලට ගනිමින් බැංකු කළමනාකාරිත්වය, විගණකවරුන් වැනි අය සමඟ මුහුණට මුහුණලා රැස්වීම් පවත්වනවාට වඩා අතරා රැස්වීම් පැවැත්වීමට ද පියවර ගන්නා ලදී.

ඉදිරි ගමන

කොවිඩ්-19 ව්‍යාප්තියේ නිසා ඇතිවූ මෙහෙයුම් බාධක හා අවදානම් ඉහළ යාම් වලට අනුවර්තනය වීමට අධීක්ෂණ හා නියාමන අධිකාරීන් මෙන්ම බැංකු අංශයට සිදු විය. ඒ අනුව නියාමන බලධාරීන් විසින් බැංකු වල පූර්ව අනතුරු ඇඟවීමේ රාමු (early warning frameworks) අධීක්ෂණය කරමින් බරපතල අඩුපාඩු හඳුනාගෙන ඒවාට පිළියම් යෙදීමත් අවදානම් තක්සේරු කිරීම මත පදනම්ව නිශ්චිත බැංකු සඳහා අධීක්ෂණ ක්‍රියාමාර්ග අවශ්‍යද යන්න තීරණය කිරීමත් අවශ්‍ය වේ. ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව විසින් බැංකු අංශයේ සුරක්ෂිතතාව සහ ශක්තිමත් බව සහතික කිරීම සඳහා බලපත්‍රලාභී බැංකුවල ද්‍රවශීලතාවය හා ප්‍රාග්ධන තත්ත්වය සහ ආතතිය පිළිබඳ පූර්ව අනතුරු ඇඟවීම් අඛණ්ඩව නිරීක්ෂණය කරනු ඇත. තවද බැංකු අංශයට ඇති විය හැකි අභියෝගයන්ට මුහුණ දීම සඳහා අතිරේක සුවිශේෂී නියාමන ක්‍රියාමාර්ග ක්‍රියාත්මක කිරීම පිළිබඳවද ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුවට අවශ්‍ය නම් සලකා බැලිය හැකිය. එබැවින්, කොවිඩ්-19 ව්‍යාප්තිය තුළ 'නව සාමාන්‍යයේදී' එවැනි වෙනස්වීම් වලට ඉක්මණින් ප්‍රතිචාර දැක්වීමට අධීක්ෂණ නායකවරුන්ගේ අත්‍යවශ්‍ය

වේ. එබැවින්, ශ්‍රී ලංකා මහ බැංකුව ඇතුළු අධීක්ෂණ බලධාරීන්ට කෘතිම බුද්ධිය (Artificial Intelligence), යාන්ත්‍රික ඉගෙනීම (Machine Learning), දත්ත විශ්ලේෂණ (Data Analytics) හරහා අධීක්ෂණ සඳහා තාක්ෂණය (Sup tech) භාවිතය වැනි තාක්ෂණය වැඩිදියුණු කිරීමට හා එහි භාවිතාව වැඩි කිරීමට අවශ්‍ය වේ. අධීක්ෂණ සඳහා තාක්ෂණය ක්‍රියාත්මක කිරීම මගින් කොවිඩ්-19 ව්‍යාප්තිය තුළ 'නව සාමාන්‍යයේදී' අධීක්ෂණ බලධාරීන්ගේ නිරීක්ෂණ සහ විශ්ලේෂණ හැකියාවන් වැඩි දියුණු කිරීමත්, වඩාත් ඉදිරි දැක්මක් සහිත අවදානම් මත පදනම් වූ අධීක්ෂණ ප්‍රවේශයන් සහ භාවිතයන්ට සහාය වීම සඳහා තත්‍ය කාලීන අවදානම් දර්ශක පුවරු (real time risk indicator dashboards) වැඩි දියුණු කිරීමත් උපකාරී වනු ඇත.

පරිශීලක

- බොරිම්, සී සහ රෝස්ටෝව් එෆ්, මූල්‍ය ස්ථායීතා ආයතනය (Financial Stability Institute) සංකෘතිය: කොවිඩ්19 වසංගතයට නියාමන ප්‍රතිචාර (2020 අප්‍රේල්)
- ඒකාබද්ධ ජාත්‍යන්තර මූල්‍ය අරමුදල (International Monetary Fund) සහ ලෝක බැංකු (World Bank) කාර්ය මණ්ඩලික සටහන: "COVID-19: බැංකු අංශය සඳහා නියාමන හා අධීක්ෂණ ඇඟවුම්" (2020 මැයි)
- ටොරොන්ටෝ මධ්‍යස්ථානය (Toronto Centre), "කොවිඩ්19 ලෝකයේ අධීක්ෂණය සඳහා මාර්ගෝපදේශය", (2020 සැප්තැම්බර්)